

Piotr Kurowicz, Anna Kufel-Dzierzgowska

Sieradz, ul. Dominikańska 2, AZP
70-45

Informator Archeologiczny : badania 24, 108-109

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

występuje na głębokości 240 cm, licząc od kulminacji wału. Przyczółek mostowy składał się z dwóch murków, przylegających do pionowej ściany skalnej. W odległości ok. 3 m w kierunku północnym, równoległe do pionowo przyciętej skały znajdował się kolejny murek, którego znaczny fragment odsłonięto w czasie badań. Po północnej stronie tegoż murku stwierdzono skupisko kamieni, fragmenty przepalonych konstrukcji drewnianych stanowiących resztki związanych z murkiem konstrukcji podtrzymujących pomost. Wewnętrzny stok wału przykryty został wylewką wapienną, wyraźnie przykrywającą warstwę wypełniska fosy z wcześniejszej fazy, osadzone na stoku wału. Wylewka wapienna miejscami 8-10 cm grubości stanowiła utwardzenie zjazdu z drewnianego pomostu na kulminację wału. Ceramika występująca powyżej poziomów wylewek w fosie oraz na stoku wału może być wstępnie datowana na XVI w.

Badania będą kontynuowane.

█ Rzeszów, ul. Króla Kazimierza patrz okres nowożytny

Sandomierz, woj. tarnobrzskie St. 7 kościół pw. św. Jakuba i klasztor Dominikanów AZP 89-73/7

Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków w Tarnobrzegu

Badania prowadzili mgr mgr Marek Florek (autor sprawozdania), Leszek Polanowski i Jerzy Zub. Finansowało BBIDZ w Tarnobrzegu. Pierwszy sezon badań po przerwie od 1983 r. (poprzednie badania 1959-60, 1970, 1983). Kościół i zabudowania klasztorne od 1 poł. XIII w.

Badania podjęto w związku z planowanymi pracami konserwatorskimi i rekonstrukcyjnymi zespołu kościelno-klasztornego. Miały one w pierwszym rzędzie dostarczyć danych na temat układu przestrzennego zburzonych w XIX w. skrzydeł klasztornych, ich chronologii oraz faz funkcjonowania. Wykonano 2 wykopy badawcze: I/90 — o powierzchni 170 m², usytuowany w południowo-wschodnim narożniku zespołu klasztornego i II/90 - o powierzchni 45 m², na przedłużeniu kaplicy św. Jacka, w miejscu domniemanego styku skrzydeł południowego i zachodniego oraz jedną niewielką odkrywkę w piwnicy pod wschodnim skrzydłem klasztornym. Ponadto nadzorowano odkrywkę budowlaną przy kościele.

W wykopie I/90 odsłonięto kilka zachowanych w różnym stopniu, różnoczasowych (od XIII po XIX w.) murów ceglanych i kamiennych skrzydeł południowego i wschodniego klasztoru, kamienny XVI-wieczny kanał odprowadzający wodę deszczową z wirydarza oraz znajdujące się w obrębie pierwotnego krużganka groby. Najbardziej interesujący okazał się odsłonięty poniżej stopy fundamentowej muru budynku klasztornego datowanego na połowę XIII wieku, obiekt w postaci dwóch równoległych „murków” zbudowanych z niewypalanej cegły układanej w wątku wendyjskim, łączonej na czysty less. Przestrzeń między „murkami” od strony północnej zamykały przybite do nich deski. Wnętrze obiektu, tzn. przestrzeń między „murkami” a deską, wypełnione było gruzem ceglany — odpadami uszkodzonych i zdeformowanych podczas wypалу cegieł, między którymi znaleziono fragmenty ceramiki z XII-pocz. XIII w. (w tym prawdopodobnie także importowanej) oraz ułamek szklanej bransolety pochodzenia ruskiego. W warstwach towarzyszących murom znaleziono bardzo liczne fragmenty ceramiki, naczyń szklanych, przedmiotów codziennego użytku oraz kości zwierzęcych. Analiza tych zabytków pozwala na lokalizowanie w południowo-wschodniej części zespołu kuchni i apteki klasztornej.

W wykopie II/90 stwierdzono istnienie szeregu warstw kulturowych, w większości o charakterze gruzowiskowym i niwelacyjnym. Nie natrafiono natomiast na mury bądź ich relikty np. w postaci negatywów, które można by wiązać z zachodnim skrzydłem klasztornym z przełomu XIII i XIV w.

W odkrywcę budowlanej usytuowanej przy prezbiterium kościoła stwierdzono istnienie kamiennego leżącego poniżej ceglanych fundamentów prezbiterium i oddzielonego od nich lessową warstwą niwelacyjną. Mur ten można interpretować jako pozostałość pierwotnego kościoła pw. św. Jakuba, który został rozebrany po sprowadzeniu w 1226 r. Dominikanów. Ze względu na niewielkie wymiary odkrywki sprawa ta wymaga dodatkowych badań.

Mimo jedynie fragmentarycznego rozpoznania skrzydeł południowego i zachodniego poczynione obserwacje pozwalają zakwestionować dotychczasowe próby rekonstrukcji wyglądu zespołu klasztornego. Do najważniejszych wyników należy także zaliczyć potwierdzenie wysuniętej po badaniach w 1983 r. hipotezy o całkowicie różnym od współczesnego ukształtowaniu Wzgórza Staromiejskiego w XIII w.

Materiały i dokumentację złożono w Biurze Badań i Dokumentacji Zabytków w Tarnobrzegu.
Badania będą kontynuowane.

Sieradz, ul. Dominikańska 2 AZP 70-45

Muzeum Okręgowe w Sieradzu

Badania prowadził mgr Piotr Kurowicz (autor sprawozdania) przy udziałzie

le mgr Anny Kufel-Dzierzgowskiej. Finansował WKZ w Sieradzu i Muzeum Okręgowe w Sieradzu. Pierwszy sezon badań. Kamienica mieszczarska z XV-XX w.

Badania archeologiczne podjęto w związku z osuszaniem murów budynku będącego siedzibą Muzeum. Kamienica wspomniana jest w dokumencie z 1450 r. i nosi nazwę „Kamienicy pojagiellońskiej”.

Wykopy założone przy ścianach budynku miały szerokość od 100 do 300 cm i głębokość średnio około 200 cm. Ze względu na podmokły grunt tylko na odcinku 4 m przy ścianie wschodniej i 1,5 m przy ścianie południowej wykopy były doprowadzone do calca.

W wykopie przy ścianie wschodniej (od strony podwórza) odkryto ceglany kanał związany z systemem ogrzewczym budynku. Kanał miał częściowo zachowane przesklepienie i wymiary: wysokość (mierzona od dna) 40 cm, szerokość 50 cm. Odsłonięto go na całej szerokości (3 m) wykopu. Zamurowany wlot drugiego kanału odkryto na ścianie północnej. Przy konstrukcji ceglanej odsłonięto pozostałości drewnianych ścian z desek (być może budynek gospodarczego). Na podstawie pomiarów cegły i stratygrafii obiekt datować można na XVII-XVIII w.

W wykopie przy ścianie północnej warstwy były całkowicie przemieszane. Poniżej obecnego poziomu użytkowego odkryto na ścianach piwnic kilka zamurowanych otworów okiennych i drzwiowych. Użyto do tego współczesnej cegły.

Od strony ulic Dominikańskiej (ściana zachodnia) i Zamkowej (ściana południowa), na głębokości 150-160 cm odkryto ciąg szesnastowiecznych rur wodociągowych. Stwierdzono także występowanie intensywnego osadnictwa późnośredniowiecznego. Natrafiono na 2 poziomy moszczenia ulicy. W niewielkim sondażu warstwa kulturowa miała miąższość 250 cm, a fundament budynku wkopany był w całec, który stanowiła żółta glina.

Pozyskany materiał ruchomy (ułamki naczyń glinianych, kafla i szkła) datowany jest na okres od XIII w. po czasy współczesne. Stwierdzono, że ściany budynku postawione są z cegły nowożytnej (XVII-XVIII w.).

W 1991 r. planuje się przeprowadzenie badań architektoniczno-konserwatorskich w piwnicach. Badania te, być może pozwolą odkryć fragmenty budynku wzmiankowanego w dokumencie z XV w.

Skoszewy Stare, gm. Nowosolna woj. łódzkie St. 1
AZP 64-53/1

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi

Badania prowadzili: dr Aldona Chmielowska (autorka sprawozdania), mgr Mieczysław Góra, mgr Bogusław Tassarek. Drugi sezon badań. Grodzisko średniowieczne i nowożytne (?).

Grodzisko położone jest na skraju wysokiej terasy nad prawym brzegiem rzeki Moszczeniicy. Majdan o powierzchni około 1 ha otoczony jest wałem (zachowanym w dwóch częściach): od strony północno-wschodniej o długości 105 m i wysokości 4 m, od strony zachodnio-południowej o długości 40 m i wysokości 3 m.

W źródłach pisanych miejscowość Skoszewy odnotowana jest po raz pierwszy pod 1386 r.; z 1424 r. istnieje zapis o „castrum antiquum”; w 1426 r. Skoszewy otrzymały lokację miejską na prawie niemieckim; z XVI w. pochodzą trzy zapisy w których Skoszewy występują jako „oppidum”.

W 1990 r. wytyczono dwa wykopy: I — w części północnej wału większego (5 x 17 m); II — na majdanie o powierzchni 225 m² (w miejscu zlokalizowanych w 1989 r., drogą wierceń ręcznym świadrem geologicznym, obiektów osadniczych).

W wykopie I odsłonięto na szczycie wału, na głębokości około 30 cm od powierzchni, fragmenty drewniano-kamiennej konstrukcji; szczątki drewniane były niewielkie, mocno spalone i należały poniżej kamieni, które ustawione były w rzędzie wzdłuż biegu wału. Materiał zabytkowy stanowiła ceramika: z warstwy do głębokości 30 cm — wczesno- i późnośredniowieczna, poniżej wyłącznie z początków wczesnego średniowiecza.

W wykopie II odkryto 10 jam. W obrębie trzech największych odsłonięto 3 paleniska; jamy te w kształcie nieregularnych prostokątów uznano za pozostałości obiektów mieszkalnych (chaty 1-3). Odsłonięto także 1 palenisko poza jamami. Zabytki ruchome znalezione zarówno w jamach, jak i poza nimi to głównie ceramika późnośredniowieczna i nowożytna z niewielką stósunkowo domieszką wczesnośredniowiecznej oraz kaffe garnkowe i płytowe. W warstwie kulturowej ponad jamą 8 znaleziono pruską srebrną monetę Albrechta Hohenzollerna z 1542 r.

Materiały znajdują się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Badania będą kontynuowane.

Skoszewo, woj. bydgoskie St. I patrz okres nowożytny